

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

סוד ההפכים

עיון בפרשת השבוע על פי המחז"ל

1. גבורות השם ד'

כמעשה ארץ מצרים אשר ישתם בה לא תעשו ... (ויקרא י"ח) בספרי (תו"כ אחרי פ"ט) מניין שלא היתה אומה באומות שהיו דרכיהם כמו מצרים תלמוד לומר כמעשה ארץ מצרים אשר ישתם בה לא תעשו, ... מפני כי הדבר מתפעל מהפכו מצד שהוא הפכו לו פועל בו, ולא יתפעל הדבר מעצמו, לכך כאשר רצה השם יתברך שמו לקיים הגזירה שגזר על זרע אברהם כי גר יהיה זרעך ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, לא היה זה אלא באומה שהם הפכים להם, כי מצד אשר הפכים להם יתקיים בישראל ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. וענין שהם הפכים להם כי עצמם של מצרים דבוקים בזנות וכל דבר תעוב ונמשכים בטבעם אחר הזנות ומעשים אשר הם תעובים, וישראל עצם שלהם זרע אמת גדורים בעריות וקדושים ומובדלים מכל עריות ... והנה תמצא כי מצרים דומים ונמשלים לענין החומר, וישראל הם נמשלים לענין הצורה, ולכך המצריים נמשכים אחר הראוי להם וישראל אחר מה שראוי להם, מצד עצמם שהם קדושים ומובדלים בעצמם מכל עריות. וכאשר תבין זה היטב, יש לך להבין כי החומר מציאות פחות כי הוא דבר חסר במה שהוא חסר הצורה שעל ידה המציאות בפעל, כי החומר נחשב בכח וכל כח בשביל שאינו בפעל הוא חסר, והצורה והיא הפך זה שהיא שלימות ואין חסרון בה כלל. וישראל בעבור שעצם שלהם במדרגת צורה נבדלת שלימה, לכך אם אין לישראל ענין הראוי לצורה כאלו אין להם מציאות כלל...כי ענין הצורה שהיא שלימה, ואם אינה שלימה אין לה ענין הצורה ולכך היו משועבדים תחת יד מצרים ובוזה היו כאלו לא היה להם כלל מציאות. כי כבר אמרנו כי אין דבר שמציאותו יותר פחות כמו החומר, ובמה שהיו ישראל משועבדים לאומה כמו זאת שאין מציאות יותר פחות כמו הם, הרי כאלו אין להם מציאות כלל...כי הצורה הנבדלת הוא הפך לחומר. ומכל מקום יש להם יחוס וחבור מצד החומר והצורה מתיחסים, עם שהם הפכים ביחד יש קצת התיחסות והתאחדות בין הצורה ובין החומר...כי החומר והצורה משלימים מציאות אחד ודבר זה התיחסות בודאי.

2. גבורות השם ה'

התבאר לך בפרק שעבר, כי ראוי היה שישתעבדו ישראל במצרים שהם הפכים להם, וכך היה לאברהם ראש יחוסנו כי מעשה אבות ירשו בנים, והיו הבנים דומים לאב שהוציא הקדוש ברוך הוא את אברהם אבינו מאור כשדים כדכתיב (בראשית ט"ו) אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך הארץ הזאת לרשתה, שמזה תראה כי באור כשדים נגלה עליו מלך מלכי המלכים והוציא אותו משם כמו שהוציא את ישראל ממצרים. ויש דמיון גדול ביניהם, שהיו ישראל יושבין בארץ מצרים שלא היה עם מקולקלים כמותם וישבו ישראל ביניהם זרע קודש וטהור, וכך הכשדים עם לא היה כמו שאמרנו ז"ל במסכת סוכה בפרק החליל (ג"ב ע"ב) שהקדוש ברוך הוא מתחרט על הכשדים שבראם שנאמר הן ארץ כשדים זה עם לא היה וכו' כדאיתא שם, ואברהם הפך זה שעיקר הבריאה הוא אברהם שבשבילו נברא העולם כמו שדרשו רז"ל בבראשית רבה (פ' י"ב) אלה תולדות שמים וארץ בהבראם אמר רבי יהושע בן קרחה בזכותו של אברהם אבינו נברא העולם...אתה הוא האלהים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם וגו', הרי לך כי בשביל אברהם נברא העולם. ... ובמדרש במדבר רבה (פ' י"ט) מי יתן טהור מטמא לא אחד כגון אברהם מתרח ... ר"ל כי מפני שהפכים יש להם סבה אחת שאין המציאות מחולק רק יש להם סבה אחת. וזהו הסבה הראשונה שבאו ההפכים מאתו ומפני זה יוצאים זה מזה, לכך אמר לא יחידו של עולם המאחד את המציאות ובשביל שהוא מאחד הכל לפיכך יוצאים ההפכים זה מזה, שאלו לא היה להם התאחדות לא היו יוצאים זה מזה, ומצד שהוא יתברך מאחד את המציאות יצאו זה מזה, ואף המציאות הרע הוא מאחד, והרי דבר זה עמוק מאוד. והנה התבאר כי אף על גב שהיה תרח עובד ע"ז, היה יוצא ממנו צד קדושה מצד כי ההפכים יוצאים זה מזה. אמנם עיקר הפירוש כמו שאמרנו, כי ראוי בפרט שיהיו ההפכים יוצאים זה מזה כמו שאמרנו, בעבור היחוס וההצטרפות שיש להם ביחד, ששני הפכים משלימים להיות הכל בלי חסרון, שהרי יש כאן דבר והפכו ואין עוד דבר חסר, וזהו ענין האחדות שאין לענין

האחדות רק שהוא הכל ואין חוץ ממנו. ... ואם תשאל ולמה צריך להפכים, ולמה לא תהא בריאת אברהם בלבד מבלי הפכו?...כי לא ברא הקדוש ברוך הוא את אברהם בלבד בעולם, מחמת חסרון המקבל שלא יתכן להיות המקבל הפעולה שלימה לכך נמשך אל העלול חסרון, כי בריאת העולם הזה אין במציאותו השלימות ככולו, כמו שתמצא האדם אשר ברא הקדוש ברוך הוא ויש בחלק ממנו דבר נכבד הוא השכל, ואין עליך לשאול למה לא בראו שכלי בלא חומר, כי אין מדרגת האדם נותן כך שיהא שלם כל כך שיהא כלו שכלי, ואמנם בחלק ממנו ימצא זה...והנה זהו ענין אברהם ואומה הנבחרת שהם חלקים, ואי אפשר מבלתי האומות שאין שלימות העולם רק בחלק לבד, והחלק הזה חלק ה' כדכתיב (דברים ל"ב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. וכמו שתמצא שההפכים יוצאים זה מזה בעבור שההפכים משלימים אל הכל, כך יש להם חבור יחד מזה הטעם עצמו. וזאת הסבה שהיו ישראל יושבים במצרים אומה שהיא הפך להם כמו שהתבאר ואברהם באור כשדים. אמנם התיחסות זה מצד הפועל שהוא הכל ויבא ממנו הכל, ולכך הם מתיחסים אבל בעצמם הם נבדלים, ולכך בהיות הפכים אלו דווקא יש להם חבור ביחד, כמו שהיה לישראל כאשר היו מתהוים במצרים שהם הפכים להם וכן אברהם נולד באור כשדים שהוא הפכי לו ויצא אברהם מתרח, ואחר כך היו נבדלים זה מזה במה שהם בעצמם נבדלים בתכלית. ולפיכך אמר (שמות י"ד) לא תוסיפו לראותם עד עולם...וכן אברהם אחר שנולד באור כשדים אמר לו (בראשית י"ב) לך לך מארצך וגו'.

3. נצח ישראל א'

כאשר הדבר הטוב נודע מהפכו ידיעה אמיתית, וכן כל הדברים נקנה הידיעה בהם מן ההפך, כי מן מראה השחור יכול לדעת מראה הלבן שהוא הפכו, וכן כל ההפכים, מן האחד נקנה הידיעה בהפך שלו. ומוסכם הוא כי ידיעת ההפכים הוא אחד.